

Letní škola rozvojové spolupráce, 4. – 8. září 2017, Olomouc

MEDAILONKY PŘEDNÁŠEJÍCÍCH A ANOTACE PŘEDNÁŠEK

PONDĚLÍ

**LENKA DUŠKOVÁ, Katedra rozvojových a environmentálních studií,
Univerzita Palackého v Olomouci (lenka.duskova@upol.cz)**

Přístupy k rozvojové spolupráci - rozvojové teorie 20. století

Rozvoj není jen technickou záležitostí, jak by se mohlo zdát...rozvoj je součástí pavučiny vztahů, politiky, našeho přemýšlení o světě, mocenských strategií či touhy pomáhat, měnit svět „k lepšímu“. Ke globálním nerovnostem, k chudobě či nedostatečnému rozvoji je možné zaujmout poměrně širokou škálu postojů. Ochutnávka různých přístupů k tomu kdo a jak „pomáhá“, proč, komu či s kým, a jak se to mění (?) v čase, bude součástí interaktivní přednášky Lenky Duškové: „Přístupy k rozvojové spolupráci - rozvojové teorie 20. století“.

Lenka Dušková je odbornou asistentkou na Katedře rozvojových a environmentálních studií UP Olomouc, vystudovala obor Politologie, zabývá se tématy teorie a přístupy k rozvoji; bezpečnost a rozvoj; „conflict sensitive development“; využívání technik mediace a facilitace v projektovém řízení v nestabilních či post-konfliktních oblastech. Je editorkou a spoluautorkou publikace Encyklopedie rozvojových studií a odborných článků zabývajících se bezpečností a rozvojem. Dále se věnuje kvalitativním výzkumným metodám, jejich specifikům v rozvojovém výzkumu či v evaluaci rozvojových intervencí v post/konfliktním prostředí.

**ZDENĚK OPRŠAL, Katedra rozvojových a environmentálních studií,
Univerzita Palackého v Olomouci (zdenek.oprsal@upol.cz)**

Historie a současnost české zahraniční spolupráce

Česká zahraniční rozvojová spolupráce dosáhla po více jak 20 letech své existence plnoletosti, která byla symbolicky zpečetěna vstupem České republiky do prestižního Výboru pro rozvojovou pomoc při OECD v roce 2013. V rámci příspěvku se podíváme na důležité okamžiky v období „dospívání“ české rozvojové spolupráce, na pokroky, kterých bylo dosaženo, i na „dětské nemoci“, kterých se dosud nezbavila. Zjistíme, co ovlivňuje současné toky české pomoci do rozvojových zemí. Nakonec si položíme otázku, zda je česká zahraniční rozvojová spolupráce připravena vyrovnat se s měnícím se světem plným nových rozvojových aktérů, výzev i hrozeb.

Zdeněk Opršal působí jako odborný asistent na Katedře rozvojových a environmentálních studií PřF Univerzity Palackého v Olomouci, přičemž patří mezi její zakládající členy. Zabývá se výukou a výzkumem v oblasti rozvojové geografie a environmentální geografie. Příkladem rozvojově zaměřeného výzkumu jsou analýzy determinantů teritoriálních alokací české pomoci a problematika environmentalizace rozvojové pomoci. Zajímá se také o studium mocenské dimenze využívání přírody a jejích zdrojů lidmi v rozvojových regionech. Účastnil se řady studijních cest, projektů a výukových mobilit např. v Mongolsku, Kostarice, Peru, Rwandě, Bhútánu či Izraeli.

Panelová diskuse – Budoucnost rozvojové spolupráce

**PAVEL NOVÁČEK, Katedra rozvojových a environmentálních studií,
Univerzita Palackého v Olomouci (pavel.novacek@upol.cz)**

Pavel Nováček vystudoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Palackého (obor Ochrana přírodního prostředí), poté pracoval pět let v Ústavu krajinné ekologie SAV v Bratislavě a Nitře. V květnu 1990 se vrátil na Univerzitu Palackého v Olomouci. Profesně se orientuje na globální environmentální problémy, udržitelný rozvoj a studia možných budoucností (prognostiku). Založil studijní obor Mezinárodní rozvojová studia i Letní školu rozvojové spolupráce. V roce 2005 se habilitoval na Přírodovědecké fakultě UKF v Nitře (obor Environmentalistika), od roku 2007 je vedoucím Katedry rozvojových a environmentálních studií PřF UPOL. Od roku 1998 je členem Řídící rady Millennium Project (Washington, D.C.), od roku 2008 předsedou České asociace Římského klubu.

MARTIN NÁPRSTEK, Česká rozvojová agentura (naprstek@czda.cz)

Martin Náprstek pracuje v České rozvojové agentuře od jejího založení v roce 2008 a nyní působí jako vedoucí oddělení vztahů s partnery. V oblasti zahraniční rozvojové spolupráce se pohybuje již 15 let a po celou tuto dobu se zabývá především rolí nestátních aktérů v tomto oboru (zejména působením neziskových organizací). Vedle toho se aktivně věnoval problematice evaluací (vyhodnocování dopadů) rozvojových projektů a oblasti rozvojového vzdělávání a osvěty. Geograficky se zaměřuje zejména na region Jihovýchodní Asie a na Blízký a Střední východ.

HANA VOLNÁ, Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Odbor rozvojové spolupráce (Hana_Volna@mzv.cz)

Hana Volná, zástupkyně ředitele Odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR. Vedle průřezových otázek týkajících se realizace a vyhodnocování rozvojové spolupráce a humanitární pomoci má odpovědnost za poskytování humanitární pomoci ČR do zahraničí, včetně související spolupráce s dalšími zeměmi a s českými i zahraničními neziskovými a mezinárodními organizacemi.

PAVEL PŘIBYL, FoRS České fórum pro rozvojovou spolupráci (pavel.pribyl@fors.cz)

Pavel Příbyl vystudoval Univerzitu Karlovu, obor aplikovaná geofyzika. Vedl program Veřejné finance & životní prostředí v Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic, byl národním koordinátorem CEE Bankwatch Network - sítě NNO, zaměřené na mezinárodní finanční instituce a fondy EU. Spoluzaložil Dopravní federaci NNO. Od jara 2014 působí jako ředitel ve FoRS - Českém fóru pro rozvojovou spolupráci. Domluví se anglicky, španělsky a rusky.

ÚTERÝ

JAN PLEŠINGER - Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (plesinger@gmail.com)

Vleklé konflikty na území bývalého Sovětského svazu - situace na východní Ukrajině

Východní Ukrajina se už více než tři roky de facto nachází ve válečném stavu. Jaká je současná situace na východní Ukrajině? Zapomnělo se na tamní vleklý konflikt? Existuje politické řešení? A co dělá OBSE? Dostávají obyvatelé východní Ukrajiny dostatečnou humanitární pomoc? A je už čas i na rozvojovou spolupráci? Zkušenosti z vleklých konfliktů na území bývalého Sovětského svazu ukazují, že situace se může zakonzervovat na dlouhou dobu. Co dělat v takové situaci, kdy neexistuje politická vůle k řešení? O tom bude povídat Jan Plešinger, diplomat s rozsáhlými zkušenostmi z oblastí konfliktů a zaměstnanec Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

Jan Plešinger je český diplomat, který v současné době pracuje pro pražské zastoupení OBSE - Dokumentační středisko Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Dříve pracoval pro mezinárodní organizace a českou diplomacii v bývalém SSSR a na Balkáně v konfliktních oblastech. Nejvíce času strávil v Moldavsku, severním Kavkaze a v Kosovu. Často cestuje na

Ukrajinu, kde mj. pozoroval volby, účastnil se akcí OBSE, byl členem správní rady mise EUBAM v Oděse a pomáhal vysílat pracovníky OBSE na východní Ukrajinu a na Krym. Tento rok mj. přednášel na univerzitě ve Lvově. Píše doktorandskou práci o humanitární a rozvojové pomoci v konfliktních oblastech východní Evropy.

MARKÉTA KUTILOVÁ, nezávislá novinářka (femispha@gmail.com)

Jak prezentovat veřejnosti rozvojové země?

Projekce dokumentárního filmu Nezlomené - Tři ženy, tři hrdinky, tři příběhy. Z odlišných zemí, kultur i odlišného vzdělání. A přesto jsou si podobné. Nenechaly se zlomit..

<https://www.csfd.cz/film/485811-nezlomene/prehled/>

Témata workshopu vztahující se k filmu - Jak prezentovat veřejnosti rozvojové země? Prezentace těchto zemí jako chudých a čekajících na pomoc od „Západu“ je stereotypní a neúčinná. Tento model fungoval v 80. - 90. letech, ale ne teď.

Konkrétní odpověď je ve filmu Nezlomené - prezentuje problémy rozvojových zemí, ale ukazuje tamní lidi ne jako chudáky, ale jako ty, kteří jsou silní a dokážou pomoci sobě i své zemi. Nakonec, jediná účinná pomoc je ta, která je zevnitř. Tyto země, kterým my říkáme rozvojové, už dnes ve své podstatě jsou v mnohé srovnatelné s námi (co se týče moderních technologií, fundraisingu atd). Hlavní téma workshopu - Jak zobrazovat tzv. rozvojové země a tamní problémy? je velkou výzvou pro novináře a média 21. století.

Markéta Kutilová je novinářka a humanitární pracovnice. Její články a reportáže ze zemí třetího světa publikovala mnohá česká média. Působila jako projektová koordinátorka na zahraničních misích Člověka v tísní (Írán, Srí Lanka, Haiti), v Demokratické republice Kongo zakládala projekty na pomoc znásilněným ženám a dětem. V posledních letech se snaží dokumentovat válku proti Islámskému státu. Pravidelně jezdí do oblastí severní Sýrie a Iráku, je spoluautorkou knih Islámskému státu na dostřel I. a II, které zachycují příběhy lidí ve válečných oblastech na severu Sýrie. Je spoluautorkou televizních reportáží dokumentujících boj proti ISIS v Sýrii a Iráku, které byly odvysílány v pořadu Reportéři ČT. Spolu s Lenkou Klicperovou založila sbírku na pomoc lidem v syrském Kobani a vede projekty na pomoc lidem v syrském Kurdistánu. Působí v novinářském sdružení Femispha. Věnuje se přednáškové a publikační činnosti.

ANSLEY HOFMANN, ŠTĚPÁN KYNCL, INEX – SDA (fotball.global@inexsda.cz)

Fotbal pro rozvoj

INEX-SDA ve svém workshopu představí, jakou úlohu může mít sport, a zejména fotbal, vůči rozvoji společnosti. Spolu s koordinátory projektu Fotbal pro Rozvoj budete z různých úhlů zkoumat koncept rozvoje prostřednictvím fotbalu. Chcete vědět, jak skrze fotbal řešit zneužívání návykových látek? Nebo jak naučit děti význam recyklace odpadků? Jak řešit sociální vyloučení a konflikty mezi mládeží? Nebo jak podpořit kritické myšlení či další životní dovednosti? Připojte se k nám v tomto inovativním workshopu, který bude zahrnovat historii, teorii a praxi tohoto jedinečného konceptu.

Ansley Hofmann - half German, half Mauritian, born in Belgium now works as international project coordinator of Fotbal pro Rozvoj at INEX-SDA association for voluntary activities in Prague. He has graduated from the School of Oriental and African Studies in London with a Master in Globalisation and Development Studies. His thesis looked at the role of sports towards development from a critical point of view. After his studies he did an internship with Streetfootballworld in Berlin, a large platform organisation that unites initiatives around the world which promote football as a tool for social development. Then he pursued my interest for this field with INEX-SDA and the project Fotbal pro rozvoj, for which he firstly volunteered and eventually became a coordinator. He is now in charge mostly for the coordination of the international side of the project and support the local activities with training of trainers and workshops.

Štěpán Kyncl již čtvrtým rokem pracuje jako koordinátor Fotbalu pro rozvoj. Jeho propojení s touto iniciativou ale sahá již do roku 2009, kdy se díky INEX-SDA zapojil do Fotbalu pro rozvoj jako dobrovolník. Fotbal jako takový ho provázel celým životem a proto myšlenka propojit svou hlavní vášeň s aktivním občanstvím a rozvojem společnosti zcela propadl. Od té doby díky Fotbalu pro rozvoj, ať jako účastník či organizátor, zažil nespočet kulturních akcí, turnajů, seminářů, konferencí a setkání po celé Evropě. Je součástí velké globální komunity, která věří, že skrze fotbal dokážeme změnit svět k lepšímu.

STŘEDA

KATARÍNA BAJZÍKOVÁ a ĽUBOSLAVA ŠEVCÍKOVÁ, People for Democratic Change Slovakia (katarina@pdcs.sk)

Balkánská cesta (simulační hra)

Humanitárna simulácia poskytuje dva typy hrania rolí: stretnutie koordinačného výboru a poskytovanie humanitárnej pomoci v utečeneckom tábore v exteriéri. Cieľom prvej simulácie je zmapovať možnosti a zdroje konkrétnych organizácií, rozdeliť kompetencie a koordinovať prácu pri poskytovaní efektívnej pomoci. Druhá simulácia vystavuje študentov emóciám a etickým dilemám, ktoré sa objavujú počas stresovej práce za stále meniacich sa okolností, keď je ťažké plánovať alebo predpovedať, čo sa stane v nadchádzajúcich dňoch.

Katarína Bajzíková pracuje v PDCS ako projektová manažérka, konzultantka a trénerka. Ukončila doktorandské štúdium v odbore medzinárodné vzťahy na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, v rámci ktorého sa venovala téme bezpečnostných výziev západoafrického regiónu (so zameraním na prípadovú štúdiu postkonfliktnej rekonštrukcie Libérie). Zaoberá sa témami rozvoja a bezpečnosti v subsaharskej Afrike, globálneho vzdelávania, rozvojovou spoluprácou vo V4 kontexte, post-konfliktným budovaním mieru a transformačnými zmenami vo V4 a MENA regióne. V súčasnosti koordinuje projekt „Riešenie konfliktov v rozvojovom kontexte“, ktorý sa zameriava na zavádzanie princípov globálneho vzdelávania na slovenské vysoké školy. Má pracovné skúsenosti aj z privátneho a verejného sektora. Doteraz pôsobila v 20 krajinách na troch kontinentoch.

Ľuboslava Ševčíková ukončila magisterské štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského a po dvojročnej praxi sa rozhodla zamerať na sociálnu oblasť a pracovala ako projektová manažérka v neziskovej organizácii Depaul Slovensko, ktorá poskytuje sociálne služby pre ľudí bez domova. Dobrovoľnícky pôsobila päť mesiacov v Gruzínsku, kde pracovala s komunitou vnútorných vysídlenecov z konfliktov v Abcházsku a Južnom Osetsku so zameraním na posilnenie postavenia žien v spoločnosti. Trénersky sa venuje ako junior trénerka simuláciám zameraným na vyjednávanie v postkonfliktnom kontexte (Gruzínsko). Posledný rok a pol pôsobí v Izraeli kde je vystavená komplexite konfliktu Blízkeho východu ako aj partikulárne jednotlivých komunit žijúcich na tomto uzemí. Zúčastnila sa programu Citizen journalism organizácie Yala Academy zameraný na peacebuilding a nové média. Stážuje vo feministickej organizácii Isha l'isha.

**BŘETISLAV TUREČEK, Centrum pro studium Blízkého Východu,
Metropolitní univerzita Praha (bretislav.turecek@mup.cz)**

Jemen - vedlejší oběť blízkovýchodní rivality

Jemen je nejchudší zemí arabského světa sužovanou hned několika vleklými konflikty. Před více než dvěma lety přibyl konflikt další - vojenská intervence vedená Saúdskou Arábií, která má vrátit k moci vládu sesazenou jemenskými povstalci, těšícími se pro změnu podpoře Íránu. Saúdskoarabské útoky už si vyžádaly tisíce civilních životů, běžně dochází k bombardování nemocnic a civilní infrastruktury, milióny Jemenců se ocitly v katastrofálních životních podmínkách, šíří se epidemie. Otázka pro nás zní - proč Západ včetně České republiky toto počínání svých saúdskoarabských spojenců tiše toleruje, a dokonce ho částečně podporuje?

Břetislav Tureček vede Centrum pro studium Blízkého východu na Metropolitní univerzitě Praha, zároveň je doktorandem kulturní antropologie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Více než dvacet let se Blízkým východem zabýval jako novinář, pět a půl roku byl zpravodajem Českého rozhlasu v Jeruzalémě; s rozhlasem, Českou televizí a Lidovými novinami spolupracuje nadále. O regionu napsal čtyři knihy, poslední z nich je loňský titul Blízký východ nad propastí.

ČTVRTEK

**LINDA PIKNEROVÁ, Katedra politologie a mezinárodních vztahů,
Západočeská Univerzita v Plzni (lpiknero@kap.zcu.cz)**

Perspektivy africké demokracie

O Africe se v posledním desetiletí hovoří jako o kontinentu budoucnosti, a to zejména s jeho obrovským ekonomickým potenciálem, který v sobě skrývá. Ekonomický progres dosahující několik procent však nemusí nutně jít ruku v ruce s politickou transformací a zaváděním demokratických mechanismů do běžného života afrických společností. Po 60 letech od vyhlášení nezávislosti Ghany se proto nabízí otázka, jak se africká demokracie vyvíjela a co ji čeká v nejbližších letech. K symptomatickým rysům řady afrických států patří problémy s pravidelnou výměnou politických elit, dodržování pravidelnosti a férovosti voleb či možnost sdělovacích prostředků nezávisle informovat o politickém dění. Nedávné volby ve Rwandě, jež udržely u moci P. Kagameho i blížící se volby v Zimbabwe, v nichž s pravděpodobností hraničící s jistotou vyhraje R. Mugabe nasvědčují, že před africkými státy je ještě dlouhá cesta. Je však otázka, zda naše představa o západní liberální demokracii je přesně tím, co africké státy potřebují a o co usilují.

Linda Piknerová působí na Katedře politologie a mezinárodních vztahů FF ZČU v Plzni, kde přednáší kurzy spojené s mezinárodními vztahy a rozvojovými studii. K hlavní oblasti jejího zájmu patří zejména Afrika a perspektivy jejího dalšího směřování. Přednášela na zahraničních univerzitách (Turecko, Botswana, Portugalsko) a pravidelně se účastní českých i mezinárodních akcí souvisejících s tématy, kterým se věnuje. Jejím největším koníčkem je cestování, díky kterému navštívila řadu zemí světa a své zážitky ráda zprostředkovává studentům během svých přednášek.

TEA TIHOUNOVÁ, Charita Česká Republika (tea.tihounova@caritas.cz)

Jak se staví na nohy uprchlíci v Zambii

Charita Česká republika působí přímo v Zambii od roku 2013. Implementujeme rozvojové projekty v oblastech zdravotnictví, způsobů obživy a rozvoje podnikání a zemědělství. ChČR v Zambii také právě zakončila projekt lokální integrace bývalých angolských uprchlíků v místních komunitách. Představený projekt se zaměřuje na obživu uprchlíků žijících v hlavním městě Lusaka. V přednášce se dozvíte nejen o komponentech programu, ale také o úskalích a možnostech uprchlíků v urbánních oblastech a o spolupráci s UNHCR.

Tea Tihounová vede misi Charity Česká republika v Zambii od roku 2013. Dozírá na správné fungování všech oddělení, kvalitní implementaci projektů a dobrou spolupráci s partnery jako je Komise OSN pro uprchlíky (UNHCR), Česká rozvojová agentura nebo Americká ambasáda v Zambii. Tea Tihounová je absolventkou oboru Afrikanistika na Karlově Univerzitě a Mezinárodních vztahů na VŠE. V minulosti dlouhodobě žila a pracovala v Etiopii, mimo jiné jako koordinátorka rozvojové pomoci při Zastupitelském úřadě ČR v Addis Abeba.

MIRIAM HUDÁKOVÁ, The HALO Trust (miriama.h.x@gmail.com)

Odmínování jako nástroj rozvojové spolupráce

Prezentácia je zameraná na socioekonomický dopad použitia mín v moderných ozbrojených konfliktoch. Na príklade jednej z najmenej rozvinutých krajín, Somálska, bude ukázaný vplyv pôsobenia medzinárodných humanitárnych organizácií, ktoré sa zaoberajú odminovaním, na prístup k trhom a zdrojom, zamestnanosť a postavenie žien v komunitách.

Miriama Hudáková vyštudovala odbor Medzinárodné ekonomické vzťahy a diplomacia na Vysokej škole ekonomickej v Prahe. Už počas štúdia sa zaujímala o problematiku rozvojových krajín a preto strávila 6 mesiacov na výmennom pobyte v Peru. Pred ukončením vysokej školy

působila 6 mesiacov ako dobrovoľníčka v sirotinci v Lesothe. Počas svojej kariéry v humanitárnom sektore už mala možnosť pôsobiť v Ugande, Južnom Sudáne, Iraku a Somálsku. V súčasnosti pracuje pre najstaršiu a najväčšiu organizáciu zaoberajúcu sa humanitárnym odmiňovaním, The HALO Trust.

PÁTEK

**SIMONA ŠAFAŘÍKOVÁ, Katedra rozvojových a environmentálních studií,
Přírodovědecká fakulta UP (simona.safarikova@upol.cz)**

Sport jako nástroj rozvoje a řešení konfliktů

Přednáška představí koncept sportu a pohybových aktivit jako nástroje rozvoje a řešení konfliktů. Přednášející se bude věnovat tomu, kde a jak se sport využívá, co jsou pozitiva a negativa využívání sportu jako nástroje. Budou představeny různé projekty a organizace, které tento přístup využívají, a jejich zkušenosti.

Simona Šafaříková pracuje jako odborná asistentka na Katedře rozvojových studií Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého. Zabývá se především rozvojem v oblasti Asie a dále vyučuje kvalitativní výzkum. Zajímá ji také role sportu v rozvoji a výzkum jeho dopadů. Dlouhodobě také působí v GRV a připravuje dobrovolníky na pobyty mimo Evropu. Účastnila se programu GLEN a má zkušenosti z mnoha výzkumných a výukových pobytů v zahraničí.